

6521 30/3 26: 3. Beh. af F. t. L. om Ændr. i L. om Fæstegods og Brug af Huse paa Landet. 6522

Lovforslaget foreligger, er det langt mildere og langt mindre skarpt end Loven af 1919, og derfor kan alle dette høje Tings Medlemmer, selv om de nærer en nok saa grundfæstet Respekt for den private Ejendomsret, med frelst Samvittighed stemme for Lovforslaget. Jeg anbefaler det.

Martin Hansen: Det ærede Medlem Hr. Ulrich var højt oppe, men det er jo ikke noget nyt, at han kører lidt løbsk. Han havde fundet ud af, at saadan som Forslaget nu var affattet, var der ikke en Gnist tilbage af det oprindelig forelagte Lovforslag, men ikke desto mindre kritiserede han stærkt, at vi fra Venstres Side var gaaet med. Det kunde derfor være ganske interessant at klare, hvad der egentlig er Forskellen mellem det ærede Medlem Hr. Ulrich og os andre. Det ærede Medlem er gaaet med til at give Forkøbsret for den nuværende Bruger, men hvad det ærede Medlem ikke gaar med til, er at give den gamle Bruger en Fortrinsret til at fortsætte som Bruger, dog med visse Indskrænkninger. Og hvilke er da disse Indskrænkninger? Det er for det første dette, at hvis Ejeren selv vil have Bruget, eller han vil overdrage det til sine Børn, Svigerbørn eller Stifbørn, falder Brugerens Ret bort, og hvis Ejeren paa anden Maade ønsker at disponere over Bruget, kan han indanke Spørgsmaalet for Kommissionen, saa træffer Kommissionen Afgørelsen af, hvorvidt hans Grunde maatte være tilstrækkelige. Denne lille, begrænsede Ret for Brugerens vil det ærede Medlem Hr. Ulrich ikke gaa med til, og det er den, han kalder for grundlovsstridig, medens han udmærket godt kan gaa med til Forkøbsretten. Jeg forstaaer slet ikke, at medens det ærede Medlem paa den ene Side godt kan give en Fortrinsret til at købe, kan han under ingen Omstændigheder gaa med til at give en Fortrinsret til at faa Bruget til Leje i andre 8 Aar. Jeg synes, der er kommet saa mange Ventileringer ind i Forslaget, at det ærede Medlem med frelst Samvittighed kunde stemme for det. Det skulde da ogsaa være mere end mærkeligt, hvis ikke det ærede Medlem vil være til venstre for mig, naar han kommer ud paa Møderne; det hænder jo undertiden, at det ærede Medlem er langt ude i sine Taler.

Maa jeg ellers, da jeg har faaet Ordet,

i al Almindelighed sige, at Aarsagen til hele denne Lovgivning om disse Huse er jo den, at man gennem Tiderne har taget Fæstetvungen bort fra denne Jord, idet alle de Huse, der blev oprettet, blev oprettet paa Fæstejord; man tog Fæstetvungen bort fra disse Huse, og medens man kunde overdrage Gaardene til Selvejendom i Henhold til Fæsteloven — dog maa jeg indskyde den Bemærkning, at de fleste var solgt, der var kun et Par Procent tilbage, da Fæsteloven blev vedtaget —, har disse Huse ingen Beskyttelse haft ud over den Smule, der blev vedtaget i 1902, hvorved man gav alle de Huse, der havde været bortfæstet, uafbrudt fra 1860 til 1. Januar 1903 og endnu paa den Tid var bortfæstet, den Ret, at de ingen Sinde maatte nedlægges; de blev matrikuleret som Fæstehuse og blev overdraget til frit Eje ved Fæsteloven. For alle de andre Huse — og her var særlig tænkt paa alle de Huse, under Godserne, der ikke var noteret som Fæstegods — vilde man skabe en anden Beskyttelse af Brugsforholdet, og derfor fik vi Loven af 1919. Jeg maa mene — og det sagde jeg i 1916 —, at der skal en højere juridisk Visdom til at forstaa, at naar man tog 3—4 Tdr. Land bort fra en Bondegaard, der var Fæstetvang undergivet, saa blev Fæstetvungen ophævet; men det er det, man har praktiseret gennem Lovgivningen. Derfor har man nu villet yde alle disse Brugere en Støtte, og de gamle Brugere, der nu sidder paa disse Ejendomme, synes mig at have i hvert Fald en Slags moralsk Ret til at være de første til at faa Brugsretten fornyet. Det vilde have glædet mig, om det ærede Medlem kunde have set saadan paa Forholdene. Det eneste, der sker, er, at man giver Brugerne en Forret til at faa Bruget i Leje, men man har aabnet Ventileringer, saa at vedkommende Ejer kan sælge sit Brug. Det er deri, Forslaget adskiller sig fra det Forslag, der blev forelagt, thi efter det kunde vedkommende Bruger baandlægge Bruget for sin Søn og saa fremdeles, og det var det, jeg tog Sigte paa, naar jeg sagde, at det efter min Mening var grundlovsstridigt. Men Forholdet er, saaledes som Loven er i Øjeblikket, at man kun kan sælge sit Brug hvert ottende Aar, naturligvis bortset fra, at man kan sælge det til Brugerens indenfor disse 8 Aar, men ellers kan man kun sælge